
Afriku si vysnili U Havrana

Afriku si vysnili U Havrana

25.1.2008, autor: Václav Koblenc

Z BUDĚJOVIC DO TROPŮ Jihočeští vědci se vrátili z expedice v Kamerunu. Zkoumali unikátní zvířata i vliv kácení lesů na ohrožené druhy, na podzim tam otevřou výzkumnou stanici. Žijí dobrodružně: v tropech, kde se vyskytuje malárie, spí v moskytiéře, jednou je i přepadli

České Budějovice - Stopem tehdy projel celou Saharu. Když se botanik Štěpán Janeček vrátil, seděli jednoho večera s kamarádem, ornitologem Janem Riegertem, v budějovické hospodě U Havrana a říkali si: Měli bychom jet do Afriky. Janeček na to, že zná jednu horu, Mount Camerun. Takhle to před lety začalo. Nyní skupina jihočeských vědců zkoumá v jihozápadním Kamerunu následky kácení na přírodu i opylovací vztah vzácných ptáků a rostlin. Dostali dva granty ve výši přes 3,5 milionu korun a v listopadu, až pomine devítiměsíční období dešťů, tam otevřou výzkumnou stanici. Přesně před týdnem přiletěli po dvouměsíčním bádání zpátky do Česka.

Přes den je 40 stupňů ve stínu Čím je tropy v pohoří Bamenda Highlands, kde je přes den kolem 40 stupňů ve stínu, tak fascinují? „Jsou to jediné hory v západní Africe s řadou unikátních druhů, které nikde jinde na světě nežijí. Například Turako Banermanův, pták, který patří ke kukačkám. Žije po skupinách ve zbytcích lesa, které tam hodně vykáceli, a je ohrožený tím, že kdyby se v tom pokračovalo, vyhyne. Podobných druhů je tam asi třicet,“ vysvětluje Jan Riegert. V Kamerunu spolu bádají biologové z Jihočeské univerzity, Univerzity Karlovy a Botanického ústavu Akademie věd v Třeboni. Pražské vědce zajímá, jak likvidace lesů, z nichž je v oblasti vykáceno asi 90 procent, ovlivňuje výskyt ohrožených druhů či složení ptačích společenstev.

Kamerunci lesy většinou vypalují a zakládají pole. Spolu s tamní neziskovou organizací SATEC vědci rozjeli projekt, kdy farmářům navrhuje, aby se místo zemědělství na ploše bývalých lesů věnovali včelaření, které je i více výnosné.

„Nejlepší je už nekácet vůbec, protože to, co v údolí zůstalo, jsou poslední zbytky. Stromy přežily jen tam, kde jsou potůčky a strmé srázy,“ říká Riegert.

Ten se s kolegy zabývá jiným tématem. Odkrývají vývoj vztahů mezi ptákem strdimilem a rostlinami, které opyluje. Jedna z nich, netykavka, se stejně jako strdimil vyskytuje pouze tam. Zkoumají její květy nebo jak mění hladinu nektaru.

Vzniká tak srovnávací studie, první článek už otiskli v prestižním časopise Journal of Biogeography. Dalším námětem na projekt je to, jak se zbavit kapradiny hasivky, která v okolí zaplavila kopce a kvůli ní tam nemohou stromy vyrůst.

Vědci kromě výzkumu rozvíjejí i spolupráci na výuce s univerzitou v hlavním městě Yaoundé. Docela zajímavé výsledky jednoho plánu z hospody. „Na počátku byli 'šilení' studenti, kteří jeli s báglem do naprosté divočiny na vlastní pěst. A tohle je jeden z případů, kdy z toho začíná být skutečná věda. Významné je, že na přírodovědecké fakultě je tropických projektů víc, v Jižní Americe, na Papui, v africkém Malawi nebo jihovýchodní Asii,“ upozornil prorektor Jihočeské univerzity pro vědu a výzkum Jan Zrzavý.

Jihočeši se v Kamerunu pohybují na území se zbytky sopek, v oblasti Mendongbuo, česky Dvojčata. „Dělali jsme si srandu, jestli na ně nezaútočí teroristé,“ vtipkuje Riegert. Úsměv budí i to, že kromě notebooku je jejich tamní spolupracovník Ernest Vunan požádal o pět fixů.

Méně veselý je ale fakt, že součástí rozpočtu jsou peníze na úplatky - Kamerun je jednou z nejkorumpovanějších zemí světa. Doslova pak zamrazí při slovech o Vunanově platu. Když mu ho nabídli, reagoval takto: „To je moc, to by mě tady někdo brzy zavraždil.“

***

* Výzkum v Kamerunu Kácení a vypalování lesů Jak ovlivňuje přírodu či ohrožené druhy. Jeden z projektů nabízí farmářům, aby nekáceli a na polích chovali včelstva. Opylování Vztah ptáka strdimila a rostliny netykavky, dvou druhů, které nežijí nikde jinde na světě. Pozn: Vědci z Jihočeské univerzity, Botanického ústavu AV v Třeboni a Přírodovědecké fakulty UK

